

LO Somrient

BOCIO OFICIAL

REGISTRA CIVIL
DIARI CATALANISTA
AVISOS Y NOTICIAS

PUNTOS DE SUSCRIPCION

A la Administració d'aquest diari y en las principales librerías d'aquesta ciutat y de fora.
A Barcelona: Kiosco de Calaf Rambla de les Flors.

No's retornan los originals encara que no's publicuin.

REUS, Divendres 29 d' Agost de 1902.

ANY XVII

NUM. 4367

Redacció y Administració: Arrabal baix Jesús, 4.

PREUS DE SUSCRIPCION

Reus, un mes. Ptas. 1'25

En provincias, trimestre. 1'. 10 cizas la paga.

Extranger y Ultramar. 8'

Anuncis, á preus convencionals

TRIPLE AYUDA NAF SERRA

Es de un agradable sabor y delicat

FARMACIA SERRA-DEVANT DEL SOLAR QUE HA ADQUIRIT LO BANCH D'ESPANYA

elctricos i phonografos

GUANOS

FABRICATS PER LA CASA MASSÓ Y FERRANDO

Superiors a 20 y 22 pesetas lo sach de 70 kilos
Especial pera vinyas á 13 pts.

Lo propietari que vulga conseguir bonas cullitas que probi los guanos dels senyors

MASSÓ Y FERRANDO

REUS

AIXAROP DE HIPOFOSFITS

LA ILLÉGÍTIMA MARCA «SALUD»

Senyors Climent y Companyia.—Tortosa.—Molt senyors meus: Haventse presentat á la meva clínica la Sra. D. N. N. afecta de Cloro-anemia, en irregularitat en la menstruació, manca de gana y de forces, vaig prescriurel l'Aixarop Climent marca SALUD, y foren asombrosos los resultats, donchs, en poch temps cobrá apetit y forzas y se li regularisaren las reglas.

—Dr. Letamendi.

Senyors Climent y Companyia.—Tortosa.—Molt senyors meus: Lo nen X de tres anys, sofria desde més d'un any de una escròfula crònica. Cansat d'usar sens cap resultat, cuantas emusions y reconstituyens se preconitzan pera aquests cassos, vaig ensayar los Hipofosfits Climent, trobant consol lo pacient ja en lo primer frasco y molt prompte la curació completa.—Dr. Lloriz, Catedratich de Barcelona.

Exigeixis lo llègitim Aixarop Climent SALUD, i nichí aprobat per la Reial Academia de Medicina de Barcelona, puig s'en expén altre del mateix nom.

LOT LOT

</

Com aquesta república ne hi han molts, sense anar més lluny, a Reus mateix.
Sort que a la llegua se fan coneixes.
Reus, 28.

Realitat pràctica del programa catalanista (Continuació)

Sens podrà dir ilusos al volgut la divisió territorial fonamentada ab la comarca natural y el municipi? — No y vaig a probarlo. — Es de sobras probat, que pera 'ls negocis entre la gent catalana, sols s' anomenen las comarcas y may los districtes ni cap de partit sinó en casos oficials que provenen del Estat. Una comarca queda limitada per la naturalesa y presenta en tot ella els mateixos caracters que esquarterant si així pot ditzs a un territori? Res més que l' afany unificador això pot fer, sens que 's prenguen la molestia de si lleys dictadas per un pla convenient a una comarca montanyosa ni si la tributació d' una comarca pobre ha de ser tant com una de rica. Y encare sens dirá que no som pràctichs.

Som homes pràctichs y de bona voluntad que disposats estem a donar la sang de nosaltres venas pera tornar en realitat aqueixas hermosas esperances, ja que no habém d'oblidar que l' arrepentiment y l' esmena així conduxeixen als pobles com als individus de les mes grans humillacions a la gloria mes venturosa.

Catalunya serà la única soberana de son govern interior. Y está clar que sols així ha de esser. El pare regna y goberna en sa familia per mes que délegui a voltas sas atribucions en sos familiars o divideixi ab sa muller y fills voluntariamente y en un moment donat lo poder paternal, y entenguis que l' autoritat del pare, la primera y mes gran de las autoritats, es de dret natural y així Catalunya, mare dels catalans pera exercir son cárrec es necessari revestirla de tots y de cada un dels poders de que ha estat revestit per dret natural el mateix pare de família.

Per lo tant dictarà sas lleys orgàniques, cuidarà de sa legislació civil, penal, mercantil, etc., etc. (Base 6ta.) Això no es més que consecuencia de lo apuntat anteriorment. ¿Qui den cuidarse en una casa de dictar las reglas pera son régimen? Los veïns? Que saben ells. Saben acás los usos, los costums, las necessitats, los caracters y demés de aquella família? Y encare qu' això sabessen qui millor pot dictar eixas reglas que l' mateix pater familiar, ja que 'n cas es l' únic responsable de la bona o mala marxa d' aquella casa? Y no s' ens diga qu' ha passat ja lo temps de l' autoritat ja qu' allavors hauriam de dir que l' home ha canviat de naturalesa y que la societat pot subsistir sens cap element directiu y de triu que es, ha estat y será sempre l' principi de la tranquilitat y del ordre.

Lo poder legislatiu regional radicarà en las Corts... que 's formarán per sufragi de tots los caps de casa etz., etz. (Base).

Es a dir volém una verdadera representació nacional. Unas corts que sigan verament representativas com ho eran las antigas no de la nació com avuy se suposa de las Corts parlamentarias, sinó de totes las forses vivas d' un país, dels brassos o estaments, de las ciutats, vilas y pobles, dels cabildos, gremis y oficis etz., etz. Y cada procurador o si s' iich què no representi a la nació entera com a cada diputat ab lo que lògarem quedarns sens cap representació, sinó que sols y unicament representi a sa classe, poble o comunitat y així y no d' altre manera serà la verdadera representació nacional. Són utopichs al demanar això? Llegim los analis de las antigas corts y veurem obertament què s' i. Hi havia un negoci de relativa importància, no 's podia portar a terme sens previa autorització de las corts, al contrari d' avuy que cuant més grós y de més profit per algú més se fa de manera que no s' enterin las corts fins que consumatum est. Las lleys eran votadas en corts y no eran vàlidas sense

tal aprobació. Avuy també, avuy se fan lleys l' una darrera l' altre y fins estant obertas las corts se fa de manera que aquestas res ne sàpigam y lo més trist es que la mellor part d' aquestas lleys si avuy surten a la Gaceta pera sa aprobació demà la mateixa Gaceta las anula o siga que sembla que 'ls senyors diputats voleu fer la competència a Penélope en teixir y desteixir. ¡Oh la formalitat! — No podia posarse cap mena de tribut sens consentiment de las corts, avuy ja ho veyem corts obertas o no obertas plouen en tant gran nombre los tributs que com negra turbonada apareix anegar y anega als pobres contribuents que vulgas no vulgas han de pagar grossos impostos o sinó han de caurer a las graps del fisc que sense cap mena de compassió embarga aquellas fincas que foren regadas ab la suor de sos antepassats y en quinas hi han posat tot son carinyo, son amor y sa probessa. Y tot això perquè a algú convé tal impost sens que ni siquera la veu del diputat ahont radica tal finca haigi fet sentir sa veu, que si mol convé sols s' acosta a las corts pera jurar son càrrec y pron. A algú convé tal impost, impost al canto y al contribuente contra una esquina. Avans las corts procuraban que las rentas s' invertissen en los usos a que destinadas estaban; avans las corts prestaban jurament de fidelitat al Rey si aquest havia jurat respectar las lleys y furs; avans las corts eran prou pera tirar al carrer als empleats que consideravan perjudicials a la nació, entenian en los gastos particulars del monarca, donaban si necessari eran homes pera la guerra, mes negaban los suòsids en diners y sols los concedian al fi de la legislatura y encara en cassos extremos quant ya lo Rey haurá satisfet lo memorial de grenjes (6 de queixas y demandas) y resistian ab gran valor tot quant consideravan anaba contra los privilegis, exempcions y llibertats populars.

Avuy que 's fa de tot això? Rés o casi rés. Ningú s' cuida d' averiguar del modo que s' invertexen las rentas, los diputats prestant jurament sens saber si l' Rey farà o deixará de fer respecte las llibertats populars; los empleats mangonejen que 's una benedicció de Déu, los gastos del monarca ningú 's examina, se demanan homes y més homes per lo servé de la guerra sens mirar si son o no necessaris y en fi vingan subsidis y més subsidis vingan emprestitos y més emprestitos empobrint d' aqueix modo la nació que ja lo sabé a horas d' are si l' credit extianger farà qu' algún jora nos embarguin y 'ns treguin de casa fent la parodia de lo succehit a Campocerrado.

Y encare devant d' això sens diu ilusos per que volém cois catalans, aquelles corts que foren admiració de nacionals y extranjers, aquelles corts que foren ambició de tot un mon, copiaban sas lleys pera que servissem de règim a diferents pobles.

Se formaran per sufragi de tots los caps de casa. Fins en aqueix punt duhem ventiatge als partits que titulantse avansats, cantan ab veu descomposada las excelències del sufragio universal. Y aném a probarlo. El sufragio universal exclou del vot als que no tingan viat y cinch anys y a las donas; doncs bé, pot donar-se l' cas y 's dona desgraciadament molt sovint qu' en una casa mor lo cap, es a dir mor lo pare deixant en la orfanesa a dos o tres infants que no son majors d' edat. Doncs bé per lley del sufragio universal aquella casa no te vot ja que en sa familia no hi ha qui pugui emetre sufragi, no es això una injusticia? Nós aparem que sí. Y per això dihem nosaltres que 's sufragis han d' esser dels caps de casa en quin cas qu' havém presentat ho es la mare y en lo tristissim cas qu' aquella faltés ho farà lo fill major. Així eixa casa no 's t'oba sens lo vot, no 's troba sens poder enviar a las corts son representant que per ella vetlli, que per ella vigili que per ella se sacrifici si acas es necessari. Y no sens dir que una dona es molt irrisori que vagi a dar lo vot, que tant ser es ella com un home, que tant dret a la vida te ella com un home

que tanta obligació té ella de defendre la patria com un home y que si es questió de pagar no per esser dona se la eximeix del pago, ans b' avuy dia succeix que algú maquinavelichs las intimidan pera ferlosli la lley.

J. MORERA SOLER.
Igualada, 23 VIII 1902.

(Seguirà).

Cualsevol que siga lo número de senyors regidors que 's reuneixi, aquesta tarda a l' hora acordada l' Exm. Ajuntament celebrarà la sessió de segona convocatoria correspondent a la present setmana.

Nostre confrare local lo *Diario de Reus*, en un llach solt de crónica que publica en sa edició de ahir, nos fa saber per segona vegada que la seva opinió es contraria a que nosaltres gegants «emprendan el viaje a Barcelona.»

Ara ja no posa com avans l' escusa dels gastos, perque aquests ja 'ls paga la Comissió de Festes de Barcelona; pero pren pen de una falsa base per intentar privar als reusencs residents a la ciutat dels Comtes, de que puguen fruir de l' impresionable presència dels preciosos gegants de nostra ciutat, entenent, per sa conveniència, que pera enviar als altis personatges a Barcelona se 'ls tindria de vestir de cap y de nou y no diu que se 'ls hi tindrian de canviar las testas y demés aparatos porque s' haurá recordat que per lo que s' aprecian nostres gegants no es pas pels vestits, sino per lo que de artístichs teuen.

Y comprenden que ab això no 'n tenia prou pera consolidar sa desconformitat, parla de disputas y rivalitats ab altres poblacions, com si 'ns volgués donar a entendre que lo *Diario de Reus* te interés perque s' premien los gegants de alguna altra població.

Siga o no com diem, guardi l' confrare las energies pera combatre al Jurat si per cas surtin premiats nostres gegants y no los predilectes del *Diario de Reus*, y no los gastis ara en va pera entopir l' anada a Barcelona dels mateixos, que hi denhen anar, més que per il·luir elegants vestits y guanyar premis, p'sra donar una inespllicable satisfacció a nostres paisans.

Entre una hortolana y altra dona se creuaren ahir matí a la Plaça Mercadal algunes paraules de doble calibre fins que se 'n canaren.

Hem tingut lo gust de veure en lo taller d' escultura de nostre benvolgut amic D. Pere Domenech, uns artístichs y ben acabats relleus a la fusta, en número de cuarenta vuit, destinats al Altar major de l' Església de Tarragona, de quina n' es Rector l' illustrat prevere Dr. D. Anton Cabot, de qui ha partit la idea dels trofeus religiosos que figuram en los esmentats relleus, entre quins cridan l' atenció per son delicat treball, lo «Lit de la Mare de Déu», l' «Arca de la Aliança», la «Llitera Reyal de S. D. M.», la «Ciutat de Déu», y altres que no recordem en aquest moment.

Es lo que 'ns ocupa un treball que ha de resultar de gran efecte en lo lloc sagrat a que se 'ls destina y que honra molt al executor del mateix igual que al iniciador de la idea lo digne Rector de l' Església de Tarragona, Dr. Cabot, qui mereix ab la nostra la felicitació de sos feligresos que dintre poch podrán comptar ab un Altar Major de totes maneres admirable gràcies a l' activitat y bon desitj de son Rector.

Una secció de la brigada municipal s' ocupava ahir en escampar pedra per lo carrer de Seminari, avuy de Castellar.

En la Cambra de Comers d' aquesta ciutat s' ha rebut un extens anunci de las ensenyances que 's donan en l' Escola Superior de Industria de Tarragona, ab notícies detallades apropi del ingress en la nomenada Escola y demés condicions relacionades ab lo mateix. Dit anunci queda exposat en la sala d' actes de la Cambra de Comers a disposició de las persones a quinas puguen interessar los datos y instruccions que contenen.

També se hi ha rebut un Resum del Reglament de la Escola provincial de Agricultura, creada per la Exma. Diputació de Barcelona, en la Granja Experimental de aquesta

Secció oficial

REGISTRE CIVIL

del dia 28 d' Agost 1902.

Naixements

Maria Nogués Payarolas.

Matrimonis

Cap

Defuncions

Rosa Solé Domingo, 73 anys, Camí de Riu.

doms.

“LLIGA CATALANISTA”

AVIS

L' exposició de tarjetas postals organitzada per aquesta “Lliga” se podrà visitar tots los dies de dotze a una del mitjàdia y de vuit a deu del vespre.

Reus 25 de Juliol de 1902.—P. A. de C. D. Lo Secretari, Adreu Anguera.

Calendari català

Sant d' avuy.—Sta. Sabina mr.

Sant de demà.—Sta. Rosa.

Surt lo SOL a las 5 h. y 22 m. y 's pon a las 6 h. 39 m.; surt la LLUNA a las 1 h. 7 m. y 's pon a las 3 h. 48 m.

MERCATS

Dilluns de cada setmana, Reus.—Dilluns, Valls.—Dijous, Vendrell y Esplugues de Francoli.—Divendres, Cornellà, Montblanc y Tarragona.—Dissabte, Valls, Vendrell y Esplugues de Francoli.

SECCIÓN METEOROLÓGICA

OBSERVACIONES

del dia 28 d' Agost de 1902, facilitades per don Artur Porta, sucesor de R. Gispert.

Horas d' observació	Bàrometer aneròide	Grav. d' humitat	Pluja en 24 h.	Aigua evap. en 24 h.	Estat del Cel
9	753	76			Naval
15	753	80	12 m	3	Naval

Horas d' observació	TEMPERATURAS		VEN	NUVOLS
	Máxim	Mínim		
9	Sol 23	16	20	E. N.y.C. 1'0
15	Son 27	24	S.E. N.y.N. 0'9	

CRONICA

Lo carrer Major de la nostra ciutat està, per culpa de l' Ayuntament, convertit en carrer menor o sia mínim. Ni al del mes insignificant poble es comparable. No 's referim, com ja deuenent entendre 'ls veïns de dit carrer, al estat del pis del mateix, desde que 's construí la cloaca, ha quedat desempedrat interiorament y Deu sab cuan temps ha de durar l' interinitat.

Menos mal això si de cop, com lo coneixement natural aconsella y 's fa en totes las poblacions en cassos tals, s' hagüés posat a un cap y altre del carrer una valla o cleda privant lo pas als carruatges. Pero no 's va fer y ara s' en tocan las consequencies. Ab lo pas dels carruatges se produí una capa de pols de molta gruixiria que per efecte de las plujas de aquells darrers dies s' li convertí en fangar espès y nauseabunt.

Que fa la comissió de foment del nostre Municipi? L' aspecte del carrer Major fa vergonya per una població com Reus.

